

Till arbetspensionsanstalterna

ÄNDRING AV StPL

Republikens president stadfäste 16.1.1987 en lag om ändring och temporär ändring av lagen om statens pensioner samt en lag om ändring av 8 § lagen om statens pensioner. Regeringens proposition med förslag till dessa lagar medföljer här som bilaga. Lagarna stadfästes i enlighet med förslagen.

Genom den förstnämnda lagen (8/87) ändrades stadgandena om bestämmandet av arbetslöshetspension enligt StPL. Enligt ändringen beaktas numera även de arbetslöshetsdagar, för vilka grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa utbetalas, på samma sätt som de arbetslöshetsdagar, för vilka dagpenning avvägd enligt förtjänsten utbetalas beaktades före lagändringen. På motsvarande sätt ändrades stadgandet i 7 § 2 mom. StPL om justering av den pensionsgrundande lönen efter prövning så, att vid tillämpningen av stadgandet jämföras de arbetslöshetsdagar för vilka grunddagpenning erlagts med de arbetslöshetsdagar för vilka förtjänststävlig dagpenning erlagts.

Dessutom ändrades genom denna lag (8/87) StPL så, att efter det en tidsbestämd invalidpension upphört kan i vissa situationer en ny pension, som beviljas med anledning av en annan sjukdom än den tidigare, utges på samma grunder som den förra pensionen.

I StPL ändrades 8 § 4 mom. genom de båda lagarna så, att då rätten för befattningsofficer att utfå ålderspension före uppnådd pensionsålder fastställs, kan även den tid befattningsofficeren varit anställd som värvad eller som gräns- eller sjöbevakare beaktas som statlig pensionstid. Ändringarna måste förverkligas genom två lagar, emedan 8 § 4 mom. StPL redan ändrats i samband med reformen av statens tjänstemanna-

2.2.1987

lagstiftning med en lag som träder i kraft i början av år 1988. För att den nu genomförda ändringen skulle kunna förverkligas redan därförinnan, var det nödvändigt att ändra lagrummet särskilt i dess lydelse för år 1987 och särskilt i dess lydelse från början av år 1988.

Lagen (8/87) trädde i kraft 1.2.1987 och lagen (9/87) träder i kraft 1.1.1988.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Antti Suominen
Pentti Koivistoinen

BILAGOR

Lag om ändring och temporär ändring av lagen om statens pensioner (8/87)

Lag om ändring av 8 § lagen om statens pensioner (9/87)

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring och temporär ändring av lagen om statens pensioner samt till lag om ändring av 8 § lagen om statens pensioner (RP nr 233/1986 rd.)

Nr 8

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om statens pensioner

Given i Helsingfors den 16 januari 1987

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner 5 § 2 mom., 7 § 2 mom. och 19 § samt temporärt 8 § 4 mom. c-punkten, dessa lagrum sådana de lyder, 5 § 2 mom. i lag av den 31 januari 1985 (91/85), 7 § 2 mom. i lag av den 9 maj 1986 (333/86), och 19 § i lag av den 23 februari 1979 (215/79) samt 8 § 4 mom. c-punkten i lag av den 27 november 1981 (809/81), som följer:

5 §

Har invaliditet eller arbetslöshet inträtt innan 360 dagar förflutit från anställningens upphörande, räknas vid fastställandet av invalid- eller arbetslöshetspension såsom pensionstid även tiden mellan invaliditetens eller arbetslöshetens början och uppnåendet av pensionsåldern. När de 360 dagar som avses ovan beräknas, lämnas de dagar för vilka förmånstagaren har erhållit dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) obeaktade, dock högst till det antal som svarar mot det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximiantalet dagar för vilka dagpenning avvägd enligt förtjänsten kan betalas. Har anställningen inte utan avbrott fortgått minst 4 månader, räknas på grundval av den såsom pensionstid den tid som återstår till pensionsålderns uppnående endast om förmånstagaren inte på grund av tjänste- eller arbetsförhållande eller företagaverksamhet som begynt före anställningen har rätt till sådan invalid- eller arbetslöshetspension, för vilken nämnda tid eller mot denna svarande arbetsförtjänst redan beaktas.

7 §

Blir det på grund av förmånstagarens anmälan utrett att den arbetsförtjänst som han har erhållit i den senaste i lagen åsyftade anställningen av särskild orsak varit lägre än vad hans enligt 16 § justerade arbetsförtjänst i anställningen har varit innan denna orsak yppade sig, under så lång tid att den större arbetsförtjänsten har kunnat anses vara stabil, och inverkar denna omständighet väsentligen på hans pensionskydd, skall såsom pensionsgrundande lön betraktas den genomsnittliga arbetsförtjänst i anställningen som han skulle ha haft, om nämnda orsak inte hade yppat sig. Detsamma gäller även övriga anställningar, om de har upphört under de 360 dagarna närmast före pensionsfallet. Härvid lämnas dock de dagar för vilka förmånstagaren har erhållit dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa obeaktade, dock högst till det antal som svarar mot det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximiantalet dagar för vilka dagpenning avvägd enligt förtjänsten kan betalas. Utredds det att den arbetsförtjänst som erhålls av anställningen av undantagsskäl är på motsvarande sätt högre än ovan nämnda stabila arbetsförtjänst, kan den

pensionsgrundande lönen på samma sätt sänkas. Utan hinder av vad som stadgas i 1 § 5 och 6 mom. anses vid tillämpningen av detta moment anställningen ha fortgått utan avbrott.

 8 §

Uppnådd pensionsålder är dock icke förutsättning för erhållande av ålderspension,

 c) om innehavare av sådan officers- eller befattningsofficerstjänst, för vilken såsom ovillkorligt kompetensvillkor fastställts tjänsteexamen för officer eller för befattningsofficer, innehar militär grad och han i sådan tjänst eller, i fråga om befattningsofficer, sammanlagt i sådan tjänst och som värvat, gränsbevakare eller sjöbevakare har intjänat en pensionstid av minst 20 år, då avgångsåldern är högst 50 år, eller en pensionstid av minst 25 år, då avgångsåldern är högre än 50 år, och av denna pensionstid minst 6 månader omedelbart före anställningens upphörande;

samt om förmånstagaren under de 5 år vilka omedelbart föregår tidpunkten för hans entledigande, avtalets utlöpande eller anställningens upphörande förvärvat en pensionstid av sammanlagt minst 3 år.

 Helsingfors den 16 januari 1987

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

19 §

Beviljas någon, sedan hans med tillämpning av 5 § 2 eller 3 mom. beviljade invalidpension indragits, ny invalidpension på grund av sådan arbetsoförmåga som har börjat innan ett år förflutit sedan den indragna pensionen upphörde, eller blir han senare på grund av samma sjukdom, lyte eller skada på nytt arbetsförmögen, skall honom beviljas invalidpension enligt samma grunder som i fråga om den indragna pensionen.

 Denna lag träder i kraft den 1 februari 1987. Stadgandet i 8 § 4 mom. c-punkten gäller till den 31 december 1987. Lagen tillämpas på pension som grundar sig på pensionsfall vilket inträffat under lagens giltighetstid.

Vid beräkandet av de 360 dagar om vilka stadgas i 5 § 2 mom. och 7 § 2 mom. lämnas också sådana arbetslöshetsdagar obeaktade, för vilka har betalats grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa innan denna lag träder i kraft.

Då ny pension fastställs i enlighet med 19 § på grund av sådan arbetsoförmåga som har inträtt inom ett år efter det den tidigare pensionen upphörde, beaktas också sådan invalidpension som har upphört före denna lags ikraftträdande och som fastställts i enlighet med 5 § 2 eller 3 mom.

Minister Pekka Vennamo

Nr 9

Lag

om ändring av 8 § lagen om statens pensioner

Given i Helsingfors den 16 januari 1987

I enlighet med riksdagens beslut ändras 8 § 4 mom. lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner, sådant det lyder i lag av den 24 oktober 1986 (757/86), som följer:

8 §

Uppnådd pensionsålder är dock inte en förutsättning för ålderspension, om en tjänsteman, som tjänstgör i sådan officers- eller befattningsofficerstjänst, för vilken såsom ovillkorligt behörighetsvillkor fastställts tjänsteexamen för officer eller för befattningsofficer, innehar militär grad och han i sådan tjänst eller, om det är fråga om befattningsofficerstjänst, sammanlagt i sådan tjänst och som värvad, gränsbevakare eller sjöbevakare, då avgångsåldern är högst 50 år, intjänat en pensionstid av minst 20 år eller, då avgångsål-

dern är högre än 50 år, en pensionstid av minst 25 år, och av denna pensionstid minst 6 månader omedelbart före anställningens upphörande, samt om förmånstagaren under de 5 senaste åren före anställningens upphörande intjänat en pensionstid av sammanlagt minst 3 år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

Denna lag medför ingen ändring i 2—4 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (757/86).

Helsingfors den 16 januari 1987

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister *Pekka Vennamo*

Regeringens proposition 233/86
Socialutsk. bet. 32/86
Stora utsk. bet. 211/86

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring och temporär ändring av lagen om statens pensioner samt till lag om ändring av 8 § lagen om statens pensioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att de stadganden i lagen om statens pensioner som gäller fastställandet av invalidpension ändras. Avsikten är att också de arbetslöshetsdagar, för vilka erläggs grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, tas i beaktande vid beräkningen av den s.k. återstående tiden på samma sätt som de arbetslöshetsdagar, för vilka erläggs dagpenning avvägd enligt förtjänsten, för närvarande beaktas. I överensstämmelse härmed föreslås att också stadgandet om justering av den pensionsgrundande lönen enligt prövning ändras så, att arbetslöshetsdagar för vilka grunddagpenning har erlagts och arbetslöshetsdagar för vilka dagpenning avvägd enligt förtjänsten har erlagts är i samma ställning då stadgandet tillämpas.

Vidare föreslås att i vissa situationer, som uppstår efter att invalidpension beviljad för viss tid upphör, också sådan ny pension som beviljas av annan orsak än på grund av tidigare sjukdom

kunde erläggas enligt samma grunder som den tidigare pensionen.

Vidare föreslås att vid fastställandet av befattningsofficers rätt till ålderspension före uppnådd pensionsålder också den tid vederbörande har varit anställd som värvad eller i gräns- eller sjöbevakaruppgifter kunde beaktas. Avsikten är att ändringarna träder i kraft den 1 januari 1987.

I propositionen ingår två förslag till ändring av 8 § 4 mom. i lagen om statens pensioner. Detta beror på att lagrummet har ändrats, i samband med reformen av statens tjänstemannalagstiftning, med en lag som träder i kraft i början av år 1988. För att reformen som avses i denna proposition skall vara möjlig att verkställas redan från och med början av år 1987, måste 8 § 4 mom. ändras separat sådan som den ännu gäller till slutet av år 1987 och separat i den lydelse som gäller från och med början av år 1988.

MOTIVERING

1. Nuläge och de föreslagna ändringarna

1.1. Jämställande av de arbetslöshetsdagpenningar som ingår i grundskyddet med dem som ingår i förtjänstskyddet vid fastställandet av invalidpension

Enligt lagen om statens pensioner (280/66; StPL) fastställs pensionens storlek i huvudsak i enlighet med utbetalad lön och den till pension

berättigande tjänstgöringstidens längd. Till tjänstgöringstiden räknas vanligen den tid ettvarvtjänstgöringsförhållande har varit i kraft. I fråga om invalidpensioner garanterar den faktiska tjänstgöringstiden dock inte ett tillräckligt pensionsskydd. Därför har invalidpensionsskyddet i 5 § 2 mom. effektiverats så, att man vid fastställandet av invalidpension i fråga om det senaste tjänstgöringsförhållandet räknar också tiden mellan invaliditetens början och uppnåendet av pensionsåldern som till pension berättigande

tjänstgöringstid. Denna s.k. återstående tid beaktas dock endast under förutsättningen att pensionsfallet har inträffat under tjänstgöringsförhållandet eller inom 360 dagar, dvs. ca ett år, från dess upphörande. Pensionens belopp påverkas i väsentlig grad av att den återstående tiden räknas som till pension berättigande tjänstgöringstid. Denna regel för beräkning av pensionen garanterar att luckor inte uppstår i pensionskyddet t.ex. därför att tjänstgöringsförhållandet tillfälligt har avbrutits på grund av byte av arbetsplats.

I vissa situationer innebär dock det, att möjligheten att räkna den återstående tiden till godo utsluts ca ett år efter att tjänstgöringsförhållandet har upphört, att resultatet ur förmånstagarens synvinkel inte alltid blir rimligt. På grund härav har det ansetts nödvändigt att förlänga nämnda tid med arbetslöshetstiden. Inom lagen om statens pensioner har dock arbetslöshet hittills beaktats endast till den del som förmånstagaren har erhållit enligt förtjänsten avvägd dagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), eller dagunderstöd enligt den tidigare gällande lagen angående arbetslöshetskassor (125/34).

Då pensionstiden beräknas beaktas däremot inte enligt gällande stadganden sådana arbetslöshetsdagar, för vilka förmånstagaren har erhållit grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I praktiken innebär detta att om förmånstagaren lever endast på den arbetslöshetsdagpenning som ingår i grundskyddet försvagas hans pensionskydd väsentligt om arbetsförmåga inträder först efter att 360 dagar har gått sedan tjänstgöringsförhållandets upphörande.

Också riksdagen har fäst uppmärksamhet vid detta missförhållande bl.a. i sitt svar på regeringens proposition med förslag till lagar om flexibelt pensionsåldersarrangemang på den privata sektorn (reg.prop. 85/1985 rd.) och har ansett, att stadgandena bör utvecklas så att de som får grunddagpenning och de som på grund av behovsprövning inte kommer i åtnjutande av grunddagpenningen kan komma i samma ställning som de som får dagpenning avvägd enligt förtjänsten. Reformen har förverkligats inom den privata sektorns arbetspensionslagar från och med den 1 januari 1986 till den del som gäller jämställandet av dem som får grunddagpenning med dem som får dagpenning avvägd enligt förtjänsten. Frågan om de personers ställning, vilka på grund av behovsprövning inte omfattas av grundskyddet, har utretts separat.

På grund av vad som anförts ovan föreslås en ändring av 5 § 2 mom. enligt vilket för närvarande endast arbetslöshetsdagar enligt förtjänstskyddet påverkar beräkningen av den s.k. återstående tiden. Enligt förslaget räknas den återstående tiden för pension på samma sätt såväl för förmånstagare som erhåller enligt förtjänsten avvägd dagpenning, som för förmånstagare som erhåller grunddagpenning.

Det finns ingen tidsgräns för hur länge grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa kan betalas. Ur såväl det statliga som det privata pensionssystemets synvinkel vore det dock ändamålsenligt, att de arbetslöshetsdagar som beaktas vid beräkningen av pensionen begränsas till de maximiantal dagar om vilka stadgas i 26 § 1 och 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa, och för vilka enligt förtjänsten avvägd dagpenning erläggs. Detta skulle innebära att den s.k. återstående tiden räknas såsom pensionstid under högst 500 arbetslöshetsdagar eller, om förmånstagaren innan denna tid har utgått har fyllt 55 år, under sammanlagt högst 750 arbetslöshetsdagar. Det föreslås att ett stadgande härom fogas till 5 § 2 mom. StPL.

7 § 2 mom. i lagen om statens pensioner innefattar stadganden om justering av den pensionsgrundande lönen enligt prövning. Stadgandet kan tillämpas endast på det senaste tjänstgöringsförhållandet eller på tjänstgöringsförhållandet, som har upphört under en tid av 360 sådana dagar närmast före pensionsfallet, för vilka förmånstagaren inte har uppburet enligt förtjänsten avvägd dagpenning i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Det föreslås att stadgandet justeras så, att det svarar mot den ändring av 5 § 2 mom. StPL som föreslås ovan. Sålunda är avsikten den att då stadgandet tillämpas också de arbetslöshetsdagar för vilka grunddagpenning har erlagts beaktas.

1.2. Beviljande av invalidpension på tidigare gällande grunder

Enligt gällande stadganden bibehåller förmånstagaren sin rätt att räkna sig till godo den tid som återstår till uppnåendet av pensionsåldern oberoende av när tjänstgöringsförhållandet upphör, om han beviljas ny pension på grund av samma sjukdom, lyte eller skada efter att sådan invalidpension, där den återstående tiden har räknats till godo, har indragits. Härvid beviljas den nya pensionen enligt samma grunder som

den gamla, också om över ett år har förflutit sedan det senaste tjänstgöringsförhållandet upphörde. Stadgandets syfte är att för sin del stöda förmånstagarens återgång till arbetslivet. Samtidigt fungerar det som ett begränsningsstadgande i den bemärkelsen att om arbetsförmågan inte helt har återställts, misslyckade försök att återvända till arbetet inte kan försvaga pensionsskyddet. Då stadgandet tillämpas skall det utredas huruvida det är frågan om recidiv eller om en ny likadan sjukdom. I praktiken har det ansetts att stadgandet kan tillämpas endast på förstnämnda fall.

Efter att invalidpension som beviljas för viss tid har upphört kan förmånstagaren misslyckas med att återvända till arbetslivet på grund av att han inte har fått lämpligt arbete. Eftersom det ofta inträffar att de nämnda 360 dagarna redan har hunnit förflyta sedan det senaste tjänstgöringsförhållandet upphörde, detta på grund av den invalidpensionsperiod som infallit efter denna tidpunkt, kommer den nya pensionen att beviljas utan att den återstående tiden beaktas. Motsvarande situation uppstår också då förmånstagaren efter en period av arbetslöshet igen blir arbetsförmögen, men det dock inte kan anses vara frågan om samma sjukdom.

Också annars kan det faktum, att förmånstagaren tidigare har åtnjutit invalidpension för viss tid, enligt gällande stadganden leda till att pensionsskyddet försvagas efter att förmånstagaren inom en kort tid insjuknat i en ny sjukdom. Om det anses att denna sjukdom förelåg redan innan det senaste tjänstgöringsförhållandet inledes lämnas tjänstgöringsförhållandet, på grund av begränsningsstadgandet i 9 § 3 mom. StPL, obeaktat då pensionen fastställs.

Förmånstagarens pensionsskydd kan sålunda väsentligt försvagas utan hans egen förskyllan, och den nya pensionen svarar inte längre de facto mot hans vedertagna förtjänstnivå och insats i arbetslivet.

För att korrigera dessa missförhållanden föreslås, att om arbetsförmåga åter inträder inom loppet av ett år efter att sådan invalidpension, där den återstående tiden har beaktats, har upphört, beviljas den nya invalidpensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen. Härvid förutsätts det enligt förslaget inte längre att det är frågan om samma sjukdom. I praktiken innebär detta att den s.k. återstående tiden kan räknas till goda för invalidpension inom en tid av ett år efter att den indragna pensionen har

upphört, oberoende av när det senaste tjänstgöringsförhållandet upphörde.

Det föreslås att de ovan anförda ändringarna innefattas i 19 §. Ändringarna gäller enligt förslaget inte sådana fall där den nya pensionen kommer att beviljas på grund av samma sjukdom som den tidigare pensionen. I det fallet tillämpas enligt förslaget gällande stadganden, varvid pension alltid kan beviljas på tidigare grunder.

Samtidigt föreslås att 19 § ändras också så, att då invalidpension beviljas på tidigare grunder den pensionsgrundande lönen inte längre fastställs i enlighet med den tidpunkt vid vilken anställningen upphörde, fastän pensionen, om den räknades på detta sätt, vore större än den indragna pensionen. Ändringen föranleds av den lag om ändring av lagen om statens pensioner (333/86) som träder i kraft den 1 januari 1987, genom vilken pensionens beräkningssätt ändrades så att pensionen räknas skilt för envar anställning.

1.3. Tjänstgöringstid som värvad, gränsbevakare och sjöbevakare

Enligt 8 § 4 mom. lagen om statens pensioner kan innehavare av officers- och befattningsofficerstjänst erhålla ålderspension innan han uppnått pensionsåldern, om det fastställts såsom ovillkorligt kompetensvillkor för tjänsten examen för officerstjänst eller tjänsteexamen för befattningsofficer. En förutsättning för detta är att innehavaren av officers- eller befattningsofficerstjänsten har minst 20 eller 25 år pensionstid i sådan tjänst. Enligt nämnda lagrum räknas såsom pensionstid endast den tid vederbörande har varit anställd som sådan officer eller befattningsofficer samt, i fråga om befattningsofficer vid gränsbevakningsväsendet, också den tid han varit anställd som gränsbevakare vid gränsbevakningsväsendet eller som sjöbevakare. Däremot räknas inte den tid vederbörande har varit anställd som värvad såsom pensionstid för befattningsofficer vid försvarsväsendet och gränsbevakningsväsendet.

Inom försvarsmakten har det konstaterats vara ändamålsenligt att eftersträva att såsom befattningsofficerare anställa värvade som redan har erhållit grundutbildning för de militära uppgifter som ankommer på myndigheterna i anslutning till landets försvar. T.ex. på de tekniska områdena har den värvade vanligen tjänstgjort i

liknande uppgifter och under liknande förhållanden som de yngre befattningsofficerarna.

Hösten 1985 fanns det ca 350 befattningsofficerare anställda vid försvarsmakten, vilka hade tjänstgjort som värvade från några månader till 8—10 år, och som hade blivit befattningsofficerare efter den 1 januari 1967. I medeltal hade dessa personer varit anställda som värvade i 2—3 år. Antalet befattningsofficerare som har varit anställda som värvade minskar årligen så, att deras antal med tiden beräknas stabilisera sig vid ca 250. Befattningsofficerare som har inlett sin tjänstgöring som värvade tjänstgör vid så gott som alla truppavdelningar och på alla verksamhetsområden. Inom sjöstridskrafterna och i fallskärmstrupperna är deras antal betydande, som en följd av de krav som särskilt de tekniska uppgifterna ställer och rekryteringssituationen samt det allmänna läget på arbetsmarknaden.

Inom försvarsmakten tjänstgör sålunda befattningsofficerare, som inte får räkna sig sin anställning som värvade till godo som militärpensionstid. Detta håller på att förändra åldersstrukturen bland befattningsofficerare så, att dessa blir äldre, och detta i ett yrke vars karaktär förutsätter en i jämförelse med tjänstemäns allmänna avgångsålder exceptionellt låg avgångsålder. Nuläget har i praktiken förutsatt att ifrågakarande befattningsofficerare tjänstgör till 55 års ålder, vilket på grund av yrkets specialkaraktär i allmänhet inte kan anses önskvärt.

Vidare har en liten del av befattningsofficerarna inom försvarsmakten tidigare tjänstgjort som gräns- eller sjöbevakare. Likaså har en liten del av befattningsofficerarna i gränsbevakningsväsendets tjänst tidigare varit anställda som värvade inom försvarsmakten. Det vore ändamålsenligt att jämställa ifrågakarande befattningsofficerare med sådana befattningsofficerare vid försvarsmakten, som tidigare har varit anställda som värvade vid försvarsmakten.

På basen av det ovan anförda föreslås att stadgandena om militärpensioner i 8 § 4 mom. lagen om statens pensioner kompletteras så, att det vid fastställandet av befattningsofficers rätt att åtnjuta ålderspension innan pensionsåldern uppnåts är möjligt att beakta också den tid vederbörande har varit anställd som värvad vid försvarsmakten, samt beträffande försvarsmaktens befattningsofficerare också den tid vederbörande har tjänstgjort som sjö- och gränsbevakare. Efter ändringen vore det möjligt att räkna alla befattningsofficerare både anställning som gräns- och sjöbevakare och anställning som värvad vid

försvarsmakten till godo vid beräkandet av s.k. militärpensionstid. Ändringen i stadgandet skulle främja personalens möjligheter att göra karriär i tjänsten oberoende av skillnader mellan uppgiftsgrupper och typer av tjänstgöringsförhållanden.

I samband med reformen av tjänstemannalagstiftningen som träder i kraft vid ingången av år 1988 har, genom en lag om ändring av lagen om statens pensioner (757/86), också 8 § 4 mom. StPL ändrats. Emedan ändringen är en del av en mera omfattande reform kan denna ändring inte träda i kraft tidigare än själva reformen dvs. vid ingången av år 1988. Därför föreslås att 8 § 4 mom. c punkten StPL, sådan den ännu lyder till utgången av år 1987, ändras temporärt genom ett stadgande som gäller till utgången av år 1987, och att om ändringen av momentet vid ingången av år 1988 stadgas genom en separat lag om ändring av 8 § lagen om statens pensioner.

2. Ärendets beredning

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Propositionen motsvarar, utom vad ankommer 8 § 4 mom. StPL, de ändringar som har gjorts i den privata sektorns arbetspensionslagar (1120—1122/85), vilka trädde i kraft från och med början av år 1986. Förslagen till ändringar av 8 § 4 mom. StPL grundar sig på försvarsministeriets framställning.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

Av de ändringar som föreslås innebär det att grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa jämställs med enligt förtjänsten avvägd dagpenning vid fastställandet av pension, att antalet sådana invalidpensioner där den s.k. återstående tiden beaktas, ökar med uppskattningsvis bara ett par fall årligen. Detta skulle föranleda en ökning av statens pensionsutgifter med uppskattningsvis högst 50 000 mk under det första året. De årliga merkostnaderna beräknas, då läget stabiliseras vid år 2000, växa till högst en knapp miljon mark per år. Ändringen av det stadgande som gäller beviljande av invalidpension på tidigare grunder skulle föranleda att statens pensionsutgifter stiger med högst 50 000 mk årligen.

Det finns ca 350 befattningsofficerare som trätt i tjänst hos försvarsmakten efter den 1 januari 1967 och vilka har varit anställda som värvade. I medeltal har de tjänstgjort som värvade i 2,5 år. Reformen innebär att dessa personer erhåller ålderspension 2,5 år tidigare än de annars skulle göra. Årligen går ca 15 dylika befattningsofficerare i pension. På dessa världens grund kan det beräknas att de årliga merkostnader som reformen föranleder till denna del vore ca 500 000 mk.

Sålunda beräknas de föreslagna ändringarna under det första året leda till att statens pensionsutgifter växer med sammanlagt högst 600 000 mk. De årliga merkostnaderna beräknas uppgå till högst ca 1,5 milj. mk då situationen har stabiliserats.

4. Ikraftträdande

Lagen om ändring och temporär ändring av lagen om statens pensioner, som ingår i propositionen, föreslås träda i kraft den 1 januari 1987. Enligt förslaget tillämpas ändringarna på de pensioner som beviljas på grund av pensionsfall som inträffat under lagens giltighetstid.

I ikraftträdelsestadgandet föreslås stadgat att beräklandet av den återstående tiden och den pensionsgrundande lönen påverkas också av sådana arbetslöshetsdagar, för vilka grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa har erlagts redan före lagens ikraftträdande. För att göra det möjligt att fastställa invalidpension, som beviljas på andra grunder än tidigare sjukdom, enligt tidigare grunder också i de fall, där den tidigare pensionen har upphört före lagens ikraftträdande, föreslås att också stadganden i detta syfte innefattas i ikraftträdelsestadgandet.

Den föreslagna lagen om ändring av 8 § 4 mom. lagen om statens pensioner, genom vilken 8 § 4 mom. StPL skulle ändras sådan den lyder i lagen som träder i kraft från början av år 1988, vilken gavs i samband med reformen av tjänstemannalagstiftningen, borde träda i kraft den 1 januari 1988. För att undvika tolkningssvårigheter föreslås, att i lagens ikraftträdelsestadgande tas ett stadgande enligt vilket undantagsstadganden som ansluter sig till den tidigare ändringen av 8 § 4 mom. skall iakttas trots den nyare ändringen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/66) 5 § 2 mom., 7 § 2 mom. och 19 § samt temporärt 8 § 4 mom. c punkten,

dess lagrum sådana de lyder, 5 § 2 mom. i lag av den 31 januari 1985 (91/85), 7 § 2 mom. i lag av den 9 maj 1986 (333/86), och 19 § i lag av den 23 februari 1979, (215/79) samt 8 § 4 mom. c punkten i lag av den 27 november 1981 (809/81), som följer:

5 §

Har invaliditet eller arbetslöshet inträtt innan 360 dagar förflutit från anställningens upphörande, räknas vid fastställandet av invalid- eller arbetslöshetspension såsom pensionstid även tiden mellan invaliditetens eller arbetslöshetens början och uppnåendet av pensionsåldern. Vid beräklandet av ovan avsedda 360 dagar lämnas de dagar, för vilka förmånstagaren har erhållit dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), obeaktade, dock högst till det antal som svarar mot det i 26 § lagen om

utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximiantalet dagar för vilka dagpenning avvägd enligt förtjänsten kan betalas. Har anställningen inte utan avbrott fortgått minst 4 månader, räknas på grundval av den såsom pensionstid den tid som återstår till pensionsålderns uppnående endast om förmånstagaren inte på grund av tjänste- eller arbetsförhållande eller företagaverksamhet som begynt före anställningen har rätt till sådan invalid- eller arbetslöshetspension, för vilken nämnda tid eller mot denna svarande arbetsförtjänst redan beaktas.

7 §

Blir på grund av förmånstagarens anmälan utrett att den arbetsförtjänst som han har erhållit i den senaste i lagen åsyftade anställningen av särskild orsak varit lägre än vad hans enligt 16 § justerade arbetsförtjänst i anställningen har varit innan denna orsak yppade sig, under så lång tid att den större arbetsförtjänsten har kunnat anses vara stabil, och inverkar denna omständighet väsentligen på hans pensionskydd, skall såsom pensionsgrundande lön betraktas den genomsnittliga arbetsförtjänst i anställningen som han skulle ha haft, om nämnda orsak inte hade yppat sig. Detsamma gäller även övriga anställningar, om de har upphört under en tid om 360 dagar närmast före pensionsfallet. Härvid lämnas dock sådana dagar, för vilka förmånstagaren har erhållit dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, obeaktade, dock högst till det antal som svarar mot det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximiantalet dagar för vilka enligt förtjänsten avvägd dagpenning kan betalas. Utredds det att den arbetsförtjänst som erhålls av anställningen av undantagskäl är på motsvarande sätt högre än ovan nämnda stabila arbetsförtjänst, kan den pensionsgrundande lönen på samma sätt sänkas. Utan hinder av vad som stadgas i 1 § 5 och 6 mom. anses vid tillämpningen av detta moment anställningen ha fortgått utan avbrott.

8 §

Uppnådd pensionsålder är dock icke förutsättning för erhållande av ålderspension,

c) om innehavare av sådan officers- eller befattningsofficerstjänst, för vilken såsom ovillkorligt kompetensvillkor fastställts examen för officerstjänst eller tjänsteexamen för befattningsofficer, innehar militär grad och han i sådan tjänst eller, i fråga om befattningsofficer, sammanlagt i

sådan tjänst och i värvads, gränsbevakares och sjöbevakares uppgifter har förvärvat en pensionstid av minst 20 år, då avgångsåldern är högst 50 år, eller en pensionstid av minst 25 år, då avgångsåldern är högre än 50 år, och av denna pensionstid minst 6 månader omedelbart före anställningens upphörande;

samt om förmånstagaren under de 5 år vilka omedelbart föregått tidpunkten för hans entledigande, avtalets utlöpande eller anställningens upphörande förvärvat en pensionstid av sammanlagt minst 3 år.

19 §

Beviljas person, vars med tillämpning av 5 § 2 eller 3 mom. beviljade invalidpension indragits, ny invalidpension på grund av sådan arbetsoförmåga som har börjat innan ett år har förflutit sedan den indragna pensionen upphörde, eller blir han senare på grund av samma sjukdom, lyte eller skada på nytt arbetsoförmögen, skall honom beviljas invalidpension enligt samma grunder som i fråga om den indragna pensionen.

Denna lag träder i kraft den 1987 .
Lagens 8 § 4 mom. c punkt gäller till den 31 december 1987. Lagen tillämpas på pension som grundar sig på pensionsfall vilket inträffat under lagens giltighetstid.

Vid beräkandet av de 360 dagar om vilka stadgas i 5 § 2 mom. och 7 § 2 mom. denna lag lämnas också sådana arbetslöshetsdagar obeaktade, för vilka har erlagts grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa innan denna lag trädde i kraft.

Då i enlighet med 19 § denna lag ny pension fastställs på grund av sådan arbetsoförmåga, som har inträtt inom ett år efter att den tidigare pensionen upphörde, beaktas också sådan invalidpension som har upphört före denna lags ikraftträdande och som fastställts i enlighet med 5 § 2 eller 3 mom.

2.

Lag

om ändring av 8 § lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras 8 § 4 mom. lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner, sådant detta lagrum lyder i lag av den 24 oktober 1986 (757/86), som följer:

8 §

Uppnådd pensionsålder är dock inte en förutsättning för ålderspension, om tjänsteman, som tjänstgör i sådan officers- eller befattningsofficerstjänst, för vilken såsom ovillkorligt behörighetsvillkor fastställts examen för officerstjänst eller tjänsteexamen för befattningsofficer, innehar militär grad och han i sådan tjänst eller, om det är fråga om befattningsofficerstjänst, sammanlagt i sådan tjänst samt i värvads, gränsbevakares och sjöbevakares uppgifter, då avgångsåldern är högst 50 år, innehar en pensionstid av minst 20 år eller, då avgångsåldern är högre än

50 år, en pensionstid av minst 25 år, och av denna pensionstid minst 6 månader omedelbart före anställningens upphörande, samt om förmånstagaren under de 5 senaste åren före anställningens upphörande har en pensionstid av sammanlagt minst 3 år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

Denna lag föranleder inte ändring i det som stadgas i 2—4 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (757/86).

Helsingfors den 28 november 1986

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister *Pekka Vennamo*

1.

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/66) 5 § 2 mom., 7 § 2 mom. och 19 § samt temporärt 8 § 4 mom. c punkten,

dessa lagrum sådana de lyder, 5 § 2 mom. i lag av den 31 januari 1985 (91/85), 7 § 2 mom. i lag av den 9 maj 1986 (333/86), och 19 § i lag av den 23 februari 1979, (215/79) samt 8 § 4 mom. c punkten i lag av den 27 november 1981 (809/81), som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 §

Har invaliditet eller arbetslöshet inträtt innan 360 sådana dagar, för vilka förmånstagaren inte erhållit i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) nämnd dagpenning avvägd enligt förtjänsten, förflutit från anställningens upphörande, räknas vid fastställandet av invalid- eller arbetslöshetspension såsom pensionstid även tiden mellan invaliditetens eller arbetslöshetens början och uppnåendet av pensionsåldern. Har tjänstgöringen inte utan avbrott fortgått minst 4 månader, räknas på grundval av den såsom pensionstid den tid som återstår till pensionsålderns uppnående endast för så vitt förmånstagaren inte på grund av tjänste- eller arbetsförhållande eller företagarkerksamhet som begynt före tjänstgöringen har rätt till sådan invalid- eller arbetslöshetspension, för vilken nämnda tid eller mot denna svarande arbetsförtjänst redan beaktas.

Har invaliditet eller arbetslöshet inträtt innan 360 dagar förflutit från anställningens upphörande, räknas vid fastställandet av invalid- eller arbetslöshetspension såsom pensionstid även tiden mellan invaliditetens eller arbetslöshetens början och uppnåendet av pensionsåldern. *Vid beräkandet av ovan avsedda 360 dagar lämnas de dagar, för vilka förmånstagaren har erhållit dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), obeaktade, dock högst till det antal som svarar mot det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximiantalet dagar för vilka dagpenning avvägd enligt förtjänsten kan betalas.* Har anställningen inte utan avbrott fortgått minst 4 månader, räknas på grundval av den såsom pensionstid den tid som återstår till pensionsålderns uppnående endast om förmånstagaren inte på grund av tjänste- eller arbetsförhållande eller företagarkerksamhet som begynt före anställningen har rätt till sådan invalid- eller arbetslöshetspension, för vilken nämnda tid eller mot denna svarande arbetsförtjänst redan beaktas.

7 §

Blir på grund av förmånstagarens anmälan utrett att den arbetsförtjänst som han har erhållit i den senaste i lagen åsyftade anställningen av särskild orsak varit lägre än vad hans enligt 16 § justerade arbetsförtjänst i anställningen var innan denna orsak yppade sig, under så lång tid att den större arbetsförtjänsten kunde anses stabil, och inverkar denna omständighet väsentligen på hans pensionsskydd, skall såsom pensionsgrundande lön betraktas den genomsnittliga arbetsförtjänst i

Blir på grund av förmånstagarens anmälan utrett att den arbetsförtjänst som han har erhållit i den senaste i lagen åsyftade anställningen av särskild orsak varit lägre än vad hans enligt 16 § justerade arbetsförtjänst i anställningen *har varit* innan denna orsak yppade sig, under så lång tid att den större arbetsförtjänsten har kunnat anses vara stabil, och inverkar denna omständighet väsentligen på hans pensionsskydd, skall såsom pensionsgrundande lön betraktas den genom-

Gällande lydelse

anställningen som han skulle ha haft, om nämnda orsak inte hade yppat sig. Detsamma gäller även övriga anställningar, om de har upphört under en tid om 360 sådana dagar närmast före pensionsfallet, för vilka förmånstagaren inte har uppburet i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) nämnd, enligt förtjänsten avvägd dagpenning. Utreds det att den arbetsförtjänst som erhålls av anställningen av undantagsskäl är på motsvarande sätt högre än ovan nämnda stabila arbetsförtjänst, kan den pensionsgrundande lönen på samma sätt sänkas. Utan hinder av vad som stadgas i 1 § 5 och 6 mom. anses vid tillämpningen av detta moment anställningen ha fortgått utan *brott*.

Förelagen lydelse

snittliga arbetsförtjänst i anställningen som han skulle ha haft, om nämnda orsak inte hade yppat sig. Detsamma gäller även övriga anställningar, om de har upphört under en tid om 360 dagar närmast före pensionsfallet. *Härvid lämnas dock sådana dagar, för vilka förmånstagaren har erhållit dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, obeaktade, dock högst till det antal som svarar mot det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximiantalet dagar för vilka enligt förtjänsten avvägd dagpenning kan betalas.* Utreds det att den arbetsförtjänst som erhålls av anställningen av undantagsskäl är på motsvarande sätt högre än ovan nämnda stabila arbetsförtjänst, kan den pensionsgrundande lönen på samma sätt sänkas. Utan hinder av vad som stadgas i 1 § 5 och 6 mom. anses vid tillämpningen av detta moment anställningen ha fortgått utan *avbrott*.

8 §

Uppnådd pensionsålder är dock icke förutsättning för erhållande av ålderspension,

c) om innehavare av sådan officers- eller befattningsofficerstjänst, för vilken såsom ovillkorligt kompetensvillkor fastställes examen för officersstjänst eller tjänsteexamen för befattningsofficer, innehar militär grad och han i sådan tjänst eller, i fråga om befattningsofficer *vid gränsbevakningsväsendet*, i sådan tjänst och i gränsbevakar- och sjöbevakaruppgifter sammanlagt har förvärvat en pensionstid av minst 20 år, då avgångsåldern är högst 50 år, eller en pensionstid av minst 25 år, då avgångsåldern är högre än 50 år, och av denna pensionstid minst 6 månader omedelbart före anställningens upphörande;

samt om förmånstagaren under de 5 år vilka omedelbart föregått tidpunkten för hans entledigande, avtalets utlöpande eller anställningens upphörande förvärvat en pensionstid av sammanlagt minst 3 år.

Uppnådd pensionsålder är dock icke förutsättning för erhållande av ålderspension,

c) om innehavare av sådan officers- eller befattningsofficerstjänst, för vilken såsom ovillkorligt kompetensvillkor fastställes examen för officersstjänst eller tjänsteexamen för befattningsofficer, innehar militär grad och han i sådan tjänst eller, i fråga om befattningsofficer, sammanlagt i sådan tjänst och i *värvaals*, gränsbevakares och sjöbevakares uppgifter har förvärvat en pensionstid av minst 20 år, då avgångsåldern är högst 50 år, eller en pensionstid av minst 25 år, då avgångsåldern är högre än 50 år, och av denna pensionstid minst 6 månader omedelbart före anställningens upphörande;

samt om förmånstagaren under de 5 år vilka omedelbart föregått tidpunkten för hans entledigande, avtalets utlöpande eller anställningens upphörande förvärvat en pensionstid av sammanlagt minst 3 år.

19 §

Blir person, vars med tillämpning av 5 § 2 eller 3 mom. beviljade invalidpension indragits, senare på grund av samma sjukdom, lyte eller skada *ånyo* arbetsoförmögen, skall honom beviljas invalidpension enligt samma grunder som i fråga om den indragna pensionen, *likväl så, att*

Beviljas person, vars med tillämpning av 5 § 2 eller 3 mom. beviljade invalidpension indragits, *ny invalidpension på grund av sådan arbetsoförmåga som har börjat innan ett år har förflutit sedan den indragna pensionen upphörde*, eller blir han senare på grund av samma sjukdom, lyte

Gällande lydelse

den pensionsgrundande lönen fastställs i enlighet med tidpunkten för anställningens upphörande, ifall den sålunda beräknade pensionen är större än den indragna.

Föreslagen lydelse

eller skada på nytt arbetsförmögen, skall honom beviljas invalidpension enligt samma grunder som i fråga om den indragna pensionen.

Denna lag träder i kraft den 1987 .
Lagens 8 § 4 mom. c punkt gäller till den 31 december 1987. Lagen tillämpas på pension som grundar sig på pensionsfall vilket inträffat under lagens giltighetstid.

Vid beräkandet av de 360 dagar om vilka stadgas i 5 § 2 mom. och 7 § 2 mom. denna lag lämnas också sådana arbetslöshetsdagar obeaktade, för vilka har erlagts grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa innan denna lag trädde i kraft.

Då i enlighet med 19 § denna lag ny pension fastställs på grund av sådan arbetsförmåga, som har inträtt inom ett år efter att den tidigare pensionen upphörde, beaktas också sådan invalidpension som har upphört före denna lags ikraftträdande och som fastställts i enlighet med 5 § 2 eller 3 mom.

2.

Lag

om ändring av 8 § lagen om statens pensioner

I enlighet med riksdagens beslut ändras 8 § 4 mom. lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner, sådant detta lagrum lyder i lag av den 24 oktober 1986 (757/86), som följer:

*Från och med början av år 1988
gällande lydelse*

Föreslagen lydelse

8 §

Uppnådd pensionsålder är dock inte en förutsättning för ålderspension, om tjänsteman, som tjänstgör i sådan officers- eller befattningsofficerstjänst, för vilken såsom ovillkorligt behörighetsvillkor fastställts examen för officerstjänst eller tjänsteexamen för befattningsofficer, innehar militär grad och han i sådan tjänst eller, om det är fråga om befattningsofficerstjänst vid gränsbevakningsväsendet, sammanlagt i sådan tjänst samt i gränsbevakar- och sjöbevakaruppgift, då avgångsåldern är högst 50 år, innehar en pensionstid av minst 20 år eller, då avgångsåldern är högre än 50 år, en pensionstid av minst 25 år, och av denna pensionstid minst 6 månader

Uppnådd pensionsålder är dock inte en förutsättning för ålderspension, om tjänsteman, som tjänstgör i sådan officers- eller befattningsofficerstjänst, för vilken såsom ovillkorligt behörighetsvillkor fastställts examen för officerstjänst eller tjänsteexamen för befattningsofficer, innehar militär grad och han i sådan tjänst eller, om det är fråga om befattningsofficerstjänst, sammanlagt i sådan tjänst samt i värvads, gränsbevakares och sjöbevakares uppgifter, då avgångsåldern är högst 50 år, innehar en pensionstid av minst 20 år eller, då avgångsåldern är högre än 50 år, en pensionstid av minst 25 år, och av denna pensionstid minst 6 månader omedelbart

Gällande lydelse

omedelbart före anställningens upphörande, samt om förmånstagaren under de 5 senaste åren före anställningens upphörande har en pensionstid av sammanlagt minst 3 år.

Föreslagen lydelse

före anställningens upphörande, samt om förmånstagaren under de 5 senaste åren före anställningens upphörande har en pensionstid av sammanlagt minst 3 år.

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.
Denna lag föranleder inte ändring i det som stadgas i 2—4 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om statens pensioner (757/86).*
